

Nikdy nevedia, čo im deň prinesie, musia byť psychicky odolní aj fyzicky zdatní. O svojich skúsenostiach rozpráva Adela Meluchová zo Záchrannej zdravotnej služby Bratislava.

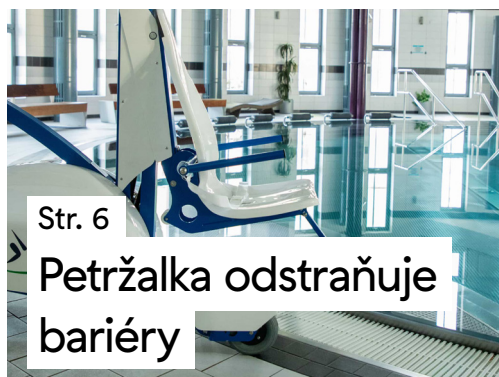
Záchranári sú ako šprintéri v štartovacích blokoch

Číslo 2/2022 | Ročník 4 | Február 2022 | petrzalka.sk

Aká je Petržalka, čím si prešla a čo ju čaká?

Sčítanie obyvateľov
naznačilo odpovede.

FOTO: Envato Elements

Str. 6

Petržalka odstraňuje
bariéry

Str. 16

Je tu čas
veľkokapacitných
kontajnerov

Str. 17-19

O námestiach
a „nenámestiach“

Výsledky sčítania? Viac obyvateľov, viac peňazí.

Ale...

V Petržalke žije 114 000 obyvateľov. Vyplýva to z výsledkov minuloročného sčítania. Je to lepší výsledok ako pri sčítaní z roku 2011, no stále neodráža skutočný stav. Čo ešte prezrádzajú aktuálne výsledky o petržalskom obyvateľstve?

Sčítanie z roku 2011 ukázalo, že Petržalka má len 105 842 obyvateľov. Starosta mestskej časti Ján Hrčka to vlani okomentoval tak, že za desať rokov prišla MČ o zhruba 10 miliónov eur, pretože iné zdroje hovorili o vyššom počte ľudí s trvalým pobytom. V minuloročnom sčítaní obyvateľov, domov a bytov už Štatistický úrad SR priznal Petržalke 114 000 obyvateľov. Pre mestskú časť je to dobrá správa aj z toho dôvodu, že by mala na podielových daniach dostať ročne o viac ako milión eur viac ako v predošlom období. Je však otázne, či by to nemalo byť ešte o niekoľko stoviek tisíc viac. Podľa Registra obyvateľov SR je totiž v Petržalke ešte o zhruba 3 500 obyvateľov viac, ako ukázalo sčítanie obyvateľov. Vzhľadom na to môže Petržalka prísť v nasledujúcich desiatich rokoch podľa súčasného kľúča prerozdelenia financií o viac ako 3,6 milióna eur. A to je už citeľná suma. Niečo obdobné platí aj pre Bratislavu ako celok. Vláňajšie sčítanie

obyvateľov jej prinieslo oveľa lepší výsledok ako v roku 2011 – 475 503 v porovnaní so 411 228, no hlavné mesto ich stále eviduje zhruba o 20 000 viac.

Pozrime sa aj na to, čo zaujímavé zistil štatistický úrad o Petržalke na základe ostatného sčítania obyvateľov, ktoré prebiehalo prvý raz výhradne elektronicky. Zo 114 000 obyvateľov Petržalky je 59 034 žien (51,78 %) a 54 966 mužov (48,22 %). Ak sa pozrieme na situáciu pred desiatimi rokmi, pomer žien a mužov bol v Petržalke 52,53 % k 47,47 %. Z pohľadu rodinného stavu tvorili k 1. 1. 2021 najväčší podiel obyvateľov Petržalky slobodní ľudia (44,25 %), za ktorými sa nachádzali ľudia v manželstve (38,94 %) a takmer 11 % Petržalčanov bolo rozvedených. Pri porovnaní s minulosťou môžeme konštatovať, že pribudlo slobodných ľudí, ktorých bolo pri sčítaní 2011 menej ako tých v manželskom zväzku. V podstate sa tieto výsledky obrátili – o desaťrocie späť tvorili slobodní 38,86-percentný podiel Petržalčanov a ženatí/vydaté 43,34 %.

Najnovšie sčítanie ukázalo, že najviac obyvateľov je v produktívnom veku, v prieskume

štatistického úradu zaradených do kategórie 15 až 64 rokov. Tých je v Petržalke 65,93 %. Druhú najpočetnejšiu skupinu tvorili ľudia, ktorí majú 65 a viac rokov (19,44 %) a najmenej bolo detí do veku 14 rokov (14,63 %). Je zaujímavé, ako v tomto ohľade dopadlo sčítanie pred viac ako desiatimi rokmi, vtedajšie výsledky boli totiž v porovnaní s tými aktuálnymi dosť odlišné. Obyvatelia do 14 rokov tvorili len zhruba 11-percentný podiel a obyvateľia nad 65 rokov dokonca len približne 7,5-percentný podiel.

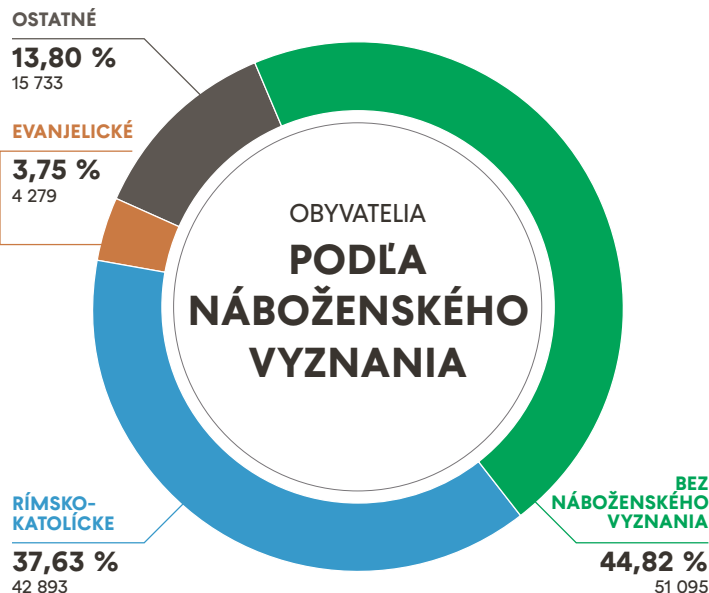
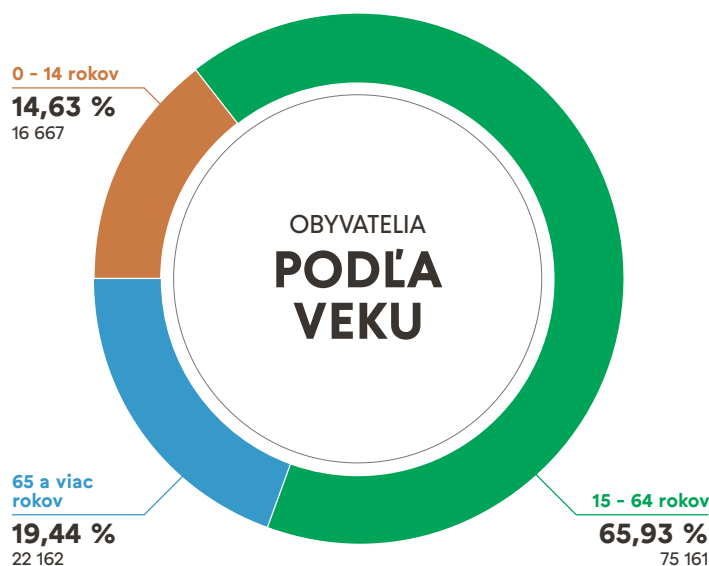
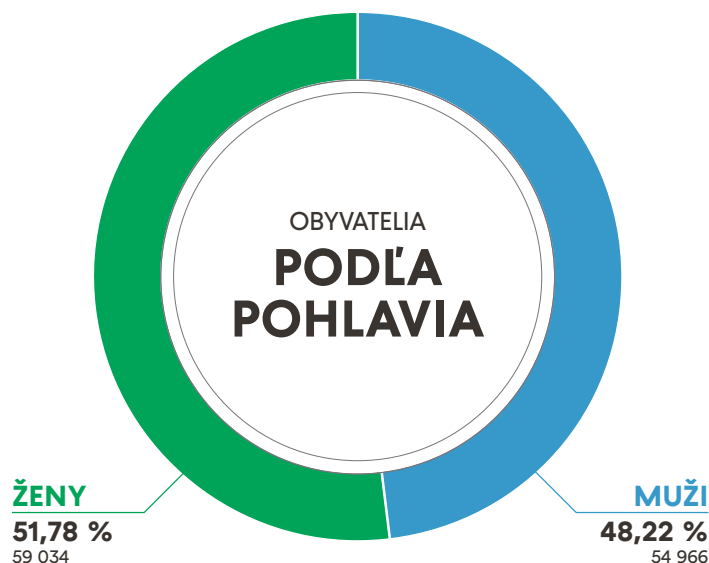
Z pohľadu dosiahnutého vzdelania tvoria najväčšiu časť obyvateľstva absolventi vysokoškolského štúdia 1., 2. alebo 3. stupňa. Takých je až 32,64 %, viac než 37 000. Druhý najvyšší podiel tvoria obyvateľia s úplným stredoškolským vzdelaním s maturitou (23,59 %). Naopak, obyvateľov, ktorí majú ukončené len základné vzdelanie, je 9,34 %. Ak to porovnáme s výsledkami predošlého sčítania, počet ľudí s vysokoškolským vzdelaním nebadane klesol (podľa sčítania z roku 2011 ich bolo viac ako 38 000 a tvorili podiel 35,94 %), kým podiel obyvateľov so základným vzdelaním sa zvýšil (v roku 2011 to bolo zhruba 7 000, teda 6,68 %).

Podobne ako stúpol podiel slobodných ľudí oproti sčítaniu z roku 2011, stúpol aj počet Petržalčanov bez náboženského vierovyznania, a to citeľne. Kým pred viac ako desiatimi rokmi ich bolo 33,48 %, k 1. 1. 2021 to bolo až 44,82 %. Z veriacich sa najviac ľudí prikláňa k rímskokatolíckej cirkvi (37,63 %).

No a keďže sa sčítanie, o ktorom hovoríme, týkalo nielen obyvateľov, ale aj domov a bytov, spomeňme na záver aspoň základné informácie aj k druhým dvom kategóriám. V Petržalke bolo na základe ostatného sčítania 1 924 domov, z toho najviac takých, ktoré boli postavené medzi rokmi 1981 až 2000. Bolo ich viac ako 44 % (847). Pre zaujímavosť, 11 domov v Petržalke bolo postavených pred rokom 1919. Čo sa bytov týka, tam za mestskú časť figuruje údaj 52 379, pričom najväčší podiel (48,75 %) tvorili trojizbové byty.

red

SČÍTANIE 2021 V PETRŽALKE

Čo prinieslo Petržalke me o spolupráci s hlavným m

Ešte v roku 2019 vzniklo Memorandum o spolupráci na zvýšení spravodlivosti mechanizmu financovania mestských častí medzi hlavným mestom SR Bratislavou a dotknutými mestskými časťami. K tým dotknutým častiam patrili okrem Petržalky aj Dúbravka, Karlova Ves, Vrakuňa a Podunajské Biskupice. Podľa memoranda sa mala najvyššia suma preinvestovať práve na území Petržalky, a to až 1,93 milióna eur. Na čo sa mali tieto peniaze využiť a ako sa záväzky podarilo naplniť?

Názov memoranda naznačuje dôvody jeho vzniku. Hlavné mesto ním chcelo kompenzovať rozdiely, ktoré v mestských častiach vznikli pri prerozdelení podielových daní. Za peniaze určené pre Petržalku sa mali financovať rekonštrukcie a debarierizácia chodníkov, vybudovanie verejného osvetlenia pri Chorvátskom ramene a revitalizácia Sadu Janka Kráľa. „Hlavné mesto realizuje aktivity vyplývajúce z memoranda postupne vo všetkých mestských častiach s ohľadom na náročnosť jednotlivých realizácií, v podmienkach finančných možností, ako aj v podmienkach, ktoré ovplyvnila pandémia Covid-19,“ uvádza hovorkyňa hlavného mesta SR Bratislavy Dagmar Schmucková. Čo sa týka verejného osvetlenia v okolí Chorvátskeho ramena, na tomto projekte sa aktuálne pracuje. „Je podaná žiadosť o stavebné povolenie a dopĺňajú sa posledné vyjadrenia. V priebehu februára by mal byť známy zhotoviteľ stavby,“ hovorí Dagmar Schmucková. „Predbežná hodnota zákazky bola určená na 572 000 eur. Plánovaná suma vyplývajúca z memoranda bola 300 000 eur. Realizácia sa predpokladá bezprostredne po podpísaní zmlúv so zhotoviteľom.“

Najväčšia časť finančných prostriedkov z celkovej sumy 1,93 milióna eur bola vyhradená na revitalizáciu Sadu Janka Kráľa. Hovorkyňa hlavného mesta pripomína, že v čase podpisu memoranda to bolo 1,3 milióna

eur. V tom istom roku sa zároveň rozhodlo o tom, že park prejde z mestskej časti do správy hlavného mesta. „V roku 2020 sa v Sade Janka Kráľa zrealizovali havarijné výrubu, orezy, arboristika, príprava terénu, výsev trávnik, oplatenie, oprava mobiliára, zverokrubov, sedenia pri fontáne, výsadba kvetinových záhonov, reštaurovanie gotickej veže s helmicom, vrátane zimnej a letnej údržby a opráv verejného osvetlenia. Celkové náklady za rok 2020 dosiahli sumu takmer 1,1 milióna eur,“ vymenúva Schmucková. „V roku 2021 bol realizovaný pamiatkový výskum a posúdenie hydrogeologických a klimatických pomerov – výber vhodných drevín, arboristické bezpečnostné rezy, polobopisné a výškopisné zameranie, oprava mobiliára (sedenie v amfiteátri), inventarizácia, kvetinové záhony, projektová príprava rekonštrukcie fontány, pokračovalo sa v rekonštrukcii zverokrubov, rekonštruovali sa verejné toalety, modernizovalo verejné osvetlenie.“

Dodajme, že hlavné mesto vlni navyše odkúpilo budovu bývalého nočného klubu za 1,4 milióna eur a pripravuje rekonštrukciu objektu tak, aby slúžil širokej verejnosti.

Mesto plánuje v blízkej budúcnosti doplniť do parku približne 190 kusov Bratislavských lavičiek aj takmer 70 smetných košov. Podľa jeho informácií sa ešte pripravuje pod Mostom SNP skatepark, kde budú môcť jazdiť aj BMX cyklisti, inline korčuliari a kolobežkári. V skateparku má byť aj fitness stanica pre bežcov

FOTO: Ivana Vrabľová

na rozcvičenie. „Zároveň sa na celé územie Sadu Janka Kráľa a Tyršovho nábrežia plánuje v tomto roku vypísať komplexná urbanisticko-krasopisno-architektonická súťaž, ku ktorej aktuálne Metropolitný inštitút Bratislavy spracúva participatívny proces,“ dodáva Dagmar Schmucková s tým, že investície do Sadu Janka Kráľa, ktorý je na území Petržalky, no už viac ako dva roky patrí do správy hlavného mesta, presiahli pôvodný záväzok z memoranda.

V memorande sa v súvislosti s Petržalkou nachádzal aj bod, ktorý hovoril o pláne rekonštrukcie a debarierizácie chodníkov. Podľa informácií hovorkyne hlavného mesta sa v rokoch 2020 a 2021 realizovalo 67 debarierizácií chodníkov a priechodov mimo komplexných opráv komunikácií v sume 175 000 eur. Zároveň sa podľa nej rekonštruovali cesty a chodníky v rozsahu 30 000 m². „V rámci aktivít na rok 2022 je plánovaná debarierizácia 24 bariér na chodníkoch

Memorandum mestom

FOTO: Magistrát hl. mesta Bratislavy

a rekonštrukcia ciest a chodníkov vrátane debarierizácie chodníkov v opravovaných úsekoch v rozsahu 14 500 m².“

Memorandum vypovedá aj o investíciách v ďalších štyroch mestských častiach, pričom vo vzťahu k Dúbravke uvádza sumu 1,04 milióna eur, v prípade Karlovej Vsi je to 0,76 milióna, Vrakuňa 0,75 milióna a Podunajských Biskupíc 0,3 milióna eur. Ak k tomu prirátame aj Petržalku so sumou 1,93 milióna eur, je celková investícia hlavného mesta do projektov

na územiach uvedených mestských častí v rámci memoranda 4,78 milióna eur. Dagmar Schmucková konštatuje, že doterajšie výdavky do cieľových aktivít v MČ Petržalka už kumulatívne presiahli sumu, ktorú sa hlavné mesto zaviazalo investovať. A hoci niektoré z pôvodne avizovaných projektov meškajú, mesto deklaruje záujem pokračovať v naplňaní vymedzených cieľov.

red

Klubovňa seniorov žije športom, zábavou a tvorivosťou

Naši najstarší obyvatelia majú o zábavu postarané. A o ich program sa každý pracovný deň starajú v ich novej petržalskej klubovni na Osuského. Okrem pravidelných aktivít, ako je napríklad súťaženie v stolnom tenise, šípkach, biliarde či stolnom futbale, svoje potešenie nájdu takisto v speve i tanci. Na svoje si prídu dámy aj

páni, ktorí majú radi relaxačno-pohybové aktivity. V tvorivých dielnach si zas môžu vyskúšať svoje zručnosti tí, ktorí milujú umenie a tradície. Naším seniorom neškodí ani priučiť sa sebaobrane. Februárovou novinkou bola aj prednáška na tému aromaterapie, ktorá zožala úspech.

red

FOTO: MČ Petržalka

FOTO: MČ Petržalka

Mestská časť posilňuje bezbariérovosť

Samospráva predstavila novinky pre telesne znevýhodnených obyvateľov napríklad na ZŠ Anatolija Karpova či v Petržalskej plavárni a chystá ďalšie.

Mestská časť Bratislava-Petržalka vyčlenila na tento rok z rozpočtu 180 000 eur na budovanie bezbariérových vstupov. Zameriavať sa bude najmä na základné školy vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti v snahe vytvoriť rovnaké príležitosti na výchovu a vzdelávanie všetkých žiakov. Okrem toho sa v Petržalke postupne rekonštruujú a debarierizujú viaceré chodníky na základe memoranda o spolupráci medzi magistrátom a mestskou časťou, o čom píšeme na predchádzajúcich stranách.

Priamo z rozpočtu Petržalky pribudla nedávno bezbariérová prístupová rampa na Základnej škole Anatolija Karpova na Černyševského ulici. Okrem nej bol na interiérovom schodisku inštalovaný aj stoličkový výťah, ktorý uľahčí presun imobilným žiakom medzi poschodiami. Rampa s výťahom stáli takmer 22 000 eur.

Novinka nadväzuje na vlaňajší grantový program z dielne

mestskej časti, ktorá v spolupráci s Nadáciou Volkswagen Slovakia a Asociáciou pomoci postihnutým podporila realizáciu podobnej rampy a výťahu aj na Základnej škole Prokofievova. Práve táto verejná základná škola sa ako jediná v Petržalke venuje aj žiakom s poruchami autistického spektra. Dlhodobým cieľom samosprávy je zabezpečiť kombináciu oboch pomôcok vo všetkých štátnych školách, ktoré ich potrebujú.

„Momentálne prebiehajú dokončovacie práce aj na Základnej škole Gessayova. Viacero našich školských zariadení sa môže tešiť aj na nové bezbariérové toalety,“ prezrádza vedúca oddelenia školstva miestneho úradu Andrea Garanová.

Novinku v prospech zdravotne znevýhodnených návštevníkov zaviedla aj jediná verejná plaváreň v Petržalke. Pri vstupe do bazéna a výstupe im bude nápomocný mobilný zdvihák s vozíkom. Nového multifunkčného pomocníka sa podarilo z rozpočtu petržalskej

FOTO: Ivana Vrabľová

samosprávy zabezpečiť vďaka iniciatíve miestnej poslankyne Tatiany Kratochvílovej a poslanca Tomáša Palkoviča za obstarávaciu sumu viac ako 6 400 eur.

Najväčšia mestská časť ešte v roku 2019 otvorila brány prvého bezbariérového a inkluzívneho ihriska pre deti so zdravotným znevýhodnením na Blagoevovej ulici. V tom čase išlo o vôbec prvé

ihrisko tohto typu na Slovensku a po pozitívnych ohlasoch chce Petržalka koncept rozvíjať a rozšíriť na ďalšie ihriská a športoviská. Prvou lastovičkou je nové work-outové ihrisko na stále revitalizovanom Šrobárovom námestí, kde po dokončení všetkých prác vzniknú ďalšie bezbariérové chodníky.

mh

INZERCIA

info@easyvet.sk

0903655648

Mánesovo námestie 7

- 🐾 kvalitné zariadenia
- 🐾 férové ceny
- 🐾 príjemné prostredie
- 🐾 zvierací salón
- 🐾 kaviareň pre psy

Ordinačná doba:

PO-PI 08:00 - 19:00
SO 09:00 - 14:00
NE 09:00 - 12:00

EasyVet.sk - veterinárna klinika Petržalka

VETERINÁRNA KLINIKA PETRŽALKA
EasyVet.sk

Petržalka odťahuje nielen vraky

Mestská časť začala s odťahmi áut, ktoré opakovane porušujú platné dopravné predpisy. Po štyroch dňoch ich majitelia zaplatia aj stojné.

Mestská časť Bratislava-Petržalka otvorila ešte koncom minulého roka svoje nové odstavné parkovisko na Kočánkovej ulici pri Starom moste. Dočasnú odstavnú plochu sprevádzkovala za účelom upratať ulice, chodníky, trávniky či verejné priestranstvá od nepojazdných a nebezpečných vrakov. Len za uplynulých 12 mesiacov ich Petržalka odtiahla a zlikvidovala viac ako 100. Od 7. februára sa zameriava viac aj na

vozdilá vodičov, ktorí opakovane a hrubo porušujú pravidlá cestnej premávky, cestného zákona a pilotného projektu petržalského parkovacieho systému. K prípadom porušenia platných predpisov patria najmä vozidlá stojace na zeleni alebo chodníku bez dodržania predpísanej voľnej šírky, tie, ktoré tvoria prekážku na ceste, nemajú viac ako šesť mesiacov platnú technickú alebo emisnú kontrolu alebo

ktoré parkujú na regulovaných modrých parkoviskách bez povolenia mestskej časti.

Majitelia si nájdu odtiahnuté autá práve na Kočánkovej. Overiť si to môžu cez e-mail alebo telefón a vozidlo im Petržalka vydá po zaplatení poplatku 120 eur a prípadného stojného, ktoré si účtuje od piateho dňa vo výške 5 eur za každý začatý deň. Len za január 2022 odtiahla Petržalka na Kočánkovi 74 vozidiel.

Pozemok, na ktorom odstavné parkovisko vzniklo je sčasti vo vlastníctve magistrátu. Väčšinovým vlastníkom je však spoločnosť J&T, ktorá pozemok koncom roka 2021 mestskej časti prenajala. Zatiaľ

na obdobie jedného roka s opciou na ďalší. Pôvodný plán mestskej časti bol prenajať si pozemok od mesta alebo štátu, čo sa však z dôvodu zamietavého stanoviska Ministerstva financií SR nepodarilo.

Prevziať odtiahnuté vozidlo z Odstavného parkoviska Petržalka je možné 24 hodín denne, 7 dní v týždni po predchádzajúcej telefonickú či e-mailovej dohode na **0947 487 999** alebo parkovanie@petrzalka.sk. Ďalšie informácie nájdete na webe mestskej časti www.petrzalka.sk/odtahovka.

mh

FOTO: Ivana Vrabľová

Ako na parkovanie v zóne Dvory 4?

V petržalskej časti Dvory 4 platia od 10. januára 2022 pravidlá celomestskej parkovacej politiky. V novinách sme vás už informovali o základoch Bratislavského parkovacieho asistenta PAAS a o rôznych typoch kariet, ktoré môžete pri parkovaní v regulovanej zóne Dvory 4 využiť. Pozrime sa teraz na niekoľko situácií, na ktoré sa v súvislosti s pravidlami tamojšieho parkovania pýtate vy.

Na petržalský úrad sa obrátil zamestnanec opatrovateľskej služby na Vavilovovej ulici, ktorý nie je z Bratislavy, s otázkou, či môže

mať nejaké zľavy na parkovanie. Takýto vodič je v pozícii návštevníka, ktorý si v spoplatnenom čase v zóne Dvory 4, teda medzi 0.00 a 18.00, musí za parkovanie platiť 1 euro na hodinu. V tomto prípade by mohlo byť riešením zaparkovať auto v okrajových častiach Bratislavy alebo mimo nej a do Petržalky pricestovať verejnou dopravou. Za týmto účelom vznikajú zachytané parkoviská a hlavné mesto SR Bratislava, ktoré PAAS manažuje, plánuje ich sieť ďalej rozširovať. V každom prípade, aj niektorí návštevníci regulovanej zóny majú nárok na zľavy. Ide

o vodičov elektromobilov, u ktorých je to 50-percentná zľava z hodinovej sadzby, a o držiteľov preukazu ŤZP. Pre nich sú v regulovanej zóne vyhradené bezplatné parkovacie miesta, no ak by vodič nemohol nájsť voľné miesto a musel by si zaplatiť za státie v inom boxe, má právo na 90-percentnú zľavu z hodinovej sadzby.

Na ďalšiu situáciu sa pýta rezident v parkovacej zóne Dvory 4, ktorý potrebuje, aby k nemu prišli na týždeň-dva rodičia postrážiť deti. V spoplatnených časoch im môže venovať voľné hodiny zo svojej návštevníckej karty. Tie sú

však obmedzené, držiteľ takejto karty má k dispozícii kredit 100, 150 alebo 500 hodín. Ak by rodičia potrebovali parkovať v regulovanej zóne dlhšie obdobie, museli by tento spôsob kombinovať s nejakým iným. Teda s platbou 1 euro na hodinu v spoplatnenom čase. A pokiaľ by boli držiteľmi bonusovej karty, tá by ich oprávňovala parkovať v zóne 120 minút denne zadarmo.

Podrobné informácie o parkovaní v regulovaných zónach PAAS nájdete na stránke www.paas.sk.

dan

Peniaze na prvom mieste

Je to oddelenie, cez ktoré prejdú všetky finančné operácie Mestskej časti. A takisto miestne dane a poplatky, ktoré musia uhradiť obyvatelia. Aj o tom sme sa rozprávali s vedúcim finančného oddelenia miestneho úradu MČ Petržalka.

Oddelenie tvoria štyri referáty – účtovníctva, rozpočtu, ekonomiky školstva a miestnych daní a poplatkov. Najväčšie personálne obsadenie má referát rozpočtu, kde sa odohráva množstvo práce, ktorá je pre verejnosť neviditeľná, no pre samosprávu dôležitá. „Na tomto referáte koordinujeme a zostavujeme rozpočet mestskej časti, zabezpečujeme jeho evidenciu aj schvaľovanie rozpočtových zmien. Ďalej tu zabezpečujeme kompletné spracovanie podkladov k rozborom plnenia rozpočtu, spracúvame a koordinujeme všetky finančné toky mestskej časti, realizujeme bezhotovostný platobný styk a vykonávame kontrolu prípustnosti operácií po stránke rozpočtového krytia výdavkov a finančnú kontrolu pri všetkých rozpočtových operáciách,“ vymenúva vedúci finančného oddelenia Mário Turan aspoň niektoré z činností, ktorým sa venuje referát rozpočtu.

Pozrime sa na to, akým spôsobom vzniká rozpočet mestskej časti. Prvá verzia rozpočtu sa začína pripravovať v auguste. Každý vedúci si za svoje oddelenie zostaví návrh rozpočtu a na finančnom oddelení prebehne prerokovanie týchto návrhov. Pripomeňme, že návrhy spracúvajú aj rozpočtové

a príspevkové organizácie MČ. Na rokovaní sa prehodnocujú naplánované výdavky i príjmy tak, aby boli čo najpresnejšie. Finančné oddelenie dá dokopy rozpočet požiadaviek jednotlivých oddelení a zapracuje doň aj hlavné zdroje príjmov MČ, ktoré tvorí podiel z dane z príjmov fyzických osôb a z dane z nehnuteľností. „Vznikne prvotná podoba rozpočtu, ktorá obsahuje všetky požiadavky oddelení a našich organizácií. Až následne sa začne proces úprav a prerokovaní tak, aby boli zachované všetky činnosti mestskej časti vyplývajúce jej zo zákona a zároveň aby bol zachovaný vyrovnaný rozpočet. Potom sa takto pripravený rozpočet

prerokúva s poslancami a s vedením MČ, kde sa hovorí aj o prioritách MČ na nadchádzajúce obdobie a doladujú sa posledné úpravy,“ vysvetľuje Mário Turan a pokračuje: „Následne spracujeme finálnu verziu návrhu rozpočtu, ktorý obsahuje všetky potrebné príjmové a výdavkové ukazovatele, programový rozpočet a investičný plán. Takto spracovaný materiál ide na operatívnu poradu starostu, potom do komisií miestneho zastupiteľstva, na miestnu radu a napokon sa predkladá na schválenie zastupiteľstvu.“

Ako vidieť, je to dlhá a zložitá cesta. A rozpočet prechádza úpravami ešte aj počas roka, na ktorý bol schválený. Veľký vplyv na to

má záverečný účet, teda výsledky hospodárenia MČ za uplynulý rok. Ak je hospodárenie prebytkové, môže mestska časť ešte využiť prostriedky, ktoré v čase zostavovania rozpočtu nemala vyčíslené. No a rozpočet sa upravuje aj na základe reálneho vývoja situácie, ktorý sa nie vždy zhoduje s prognózovaným stavom. Zvlášť v neistých obdobiach, ako to bolo v posledných rokoch v súvislosti s pandémiou koronavírusu.

Prístavme sa na chvíľu aj pri referáte miestnych daní a poplatkov. S ním prídete do kontaktu napríklad v prípade, že vlastníte psa. Vašou povinnosťou je totiž zaplatiť daň za psa, a tá je v kompetencii MČ. Ak si zaobstaráte psa, musíte ho do tridsiatich dní nahlásiť. Daň sa vyrubuje od šiestich mesiacov jeho veku a vykonáva sa podaním daňového priznania. Táto povinnosť zaniká, ak pes uhynie, ak ho predáte alebo sa odsťahujete z Petržalky. V takom prípade sa treba preukázať potvrdením od veterinára o úhyne psíka, resp. potvrdením, že ste ho prihlásili v inej obci či mestskej časti.

MČ Petržalka spravuje aj daň za užívanie verejného priestranstva v jej správe, daň z predajných automatov a daň z nevýherných hracích prístrojov. Ďalšie dane (napr. z nehnuteľností) a poplatky (napr. za komunálne odpady a drobné stavebné odpady) vybavuje Magistrát hlavného mesta Bratislavy, nie mestska časť.

dan

VYBERÁME Z VAŠICH PODNETOV

Referát mobility pokračuje s odťahom dlhodobodostavených vozidiel. V úvode roka takéto vozidlá uvoľnili napríklad miesta na Úderníckej i Vranovskej ulici.

Vo veľkom prebieha aj čistenie ulíc, chodníkov a zelených plôch v réžii oddelenia správy verejných priestranstiev.

Rada právnika:

Práva spotrebiteľa v reklamačnom konaní

JUDr. Jakub Mandelík, PhD., sa tentoraz v spolupráci s Mgr. Tomášom Číkom zameriava vo svojej rubrike na spotrebiteľskú kúpnu zmluvu, teda na predaj tovaru v obchode a na možné úskalia s tým spojené. S existenciou vady na tovare súvisia viaceré otázky, predovšetkým aký postup má spotrebiteľ zvoliť, na čo má nárok a čo zákon umožňuje predávajúcemu.

Vzájomné práva a povinnosti spotrebiteľa a predávajúceho sú v platnom právnom poriadku upravené pomerne podrobne, a to vo viacerých právnych predpisoch. Konkrétne práva a povinnosti strán, najmä pokiaľ ide o uplatnenie a podmienky reklamácie, sa môžu líšiť v závislosti od predmetu kúpy (nový tovar, použitý tovar, tovar podliehajúci rýchlej skaze) či od spôsobu uzatvorenia kúpnej zmluvy (napr. uzatvorenie zmluvy na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov predávajúceho či v kamennej predajni). My sa zameriame na práva spotrebiteľa v rámci reklamácie nového tovaru kúpeného v obchode (tzv. kamennej predajni).

Predaj tovaru v obchode, teda spotrebiteľská kúpna zmluva, sa spravuje najmä príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Základnou povinnosťou predávajúceho je dodať spotrebiteľovi tovar požadovanej, resp. predpísanej akosti a bez väd; dodaný

tovar musí najmä zodpovedať technickým normám. Podotýkame, že ak to povaha veci pripúšťa, spotrebiteľ (kupujúci) má právo, aby sa vec pred ním prekontrolovala či aby sa mu predviedla jej činnosť priamo v obchode. Pokiaľ ide o ďalšie povinnosti predávajúceho, poukazujeme najmä na jeho zodpovednosť za vady predávaného tovaru, a to jednak vady tovaru v čase jeho prevzatia kupujúcim, a takisto vady tovaru, ktoré sa vyskytnú po jeho prevzatí v záručnej dobe. Pri predaji nového tovaru v obchode zároveň rozlišujeme medzi tzv. všeobecnou zákonnou záručnou dobou, ktorá je 24 mesiacov spravidla od prevzatia tovaru kupujúcim (resp. pri veciach určených na užívanie po dlhšiu dobu môžu osobitné predpisy určiť dlhšiu záručnú dobu) a zmluvnou zárukou, ktorú môže vo väčšom rozsahu, než upravuje zákon, poskytnúť sám predávajúci jednostranným vyhlásením v záručnom liste. Práva zo zodpovednosti za vady pri predaji

tovaru v obchode (tzv. reklamácia) sa zásadne uplatňujú u predávajúceho, u ktorého bola vec kúpená v rámci záručnej doby; po jej uplynutí právo na reklamáciu zanikne. Pre posúdenie konkrétnych práv kupujúceho bude dôležitý samotný charakter (povaha) vady a spôsob, akým sa vada tovaru prejavuje.

Vo všeobecnosti možno vady rozdeliť na odstrániteľné a neodstrániteľné. Pokiaľ ide o odstrániteľné vady, kupujúci má právo na bezplatné, riadne a včasné odstránenie vady. Kupujúci môže namiesto odstránenia vady požadovať výmenu veci (prípadne jej súčasti, ak sa vada týka len súčasti veci), ak tým predávajúcemu nevzniknú neprimerané náklady vzhľadom na cenu tovaru a závažnosť vady. Na druhej strane predávajúci môže vždy namiesto odstránenia vady vymeniť vadnú vec za bezchybnú, ak to kupujúcemu nespôsobí závažné ťažkosti. V prípade neodstrániteľných väd brániacich riadnemu užívaniu veci má kupujúci právo na výmenu

veci alebo má právo od zmluvy odstúpiť. Ak sa na tovare vyskytuje vada, ktorú síce nemožno odstrániť, avšak nebráni riadnemu užívaniu veci, má kupujúci právo na primeranú zľavu. Ak ide o odstrániteľnú vadu tovaru, avšak pre opätovný výskyt vady (v poradí tretí výskyt vady, pre ktorú už bol tovar minimálne dva razy v záručnej dobe opravovaný) alebo väčší počet väd (súčasný výskyt aspoň troch väd) kupujúci nemôže vec riadne užívať, má právo na výmenu veci alebo má právo od zmluvy odstúpiť.

Záverom podotýkame, že predávajúci je povinný vydať kupujúcemu potvrdenie o tom, kedy právo uplatnil, o vykonaní opravy a o dobe jej trvania, pričom doba od uplatnenia reklamácie do okamihu jej vybavenia sa do záručnej doby nezapočítava. Súčasne dodávame, že v prípade vybavenia reklamácie výmenou veci (resp. súčasti) začne prevzatím novej veci plynúť kupujúcemu nová záručná doba.

UROBME SPOLOČNE PETRŽALKU KRAJŠÍM MIESTOM PRE ŽIVOT. VAŠE PODNETY ZASIELAJTE NA PODNETY@PETRZALKA.SK.

Kolegovia sa pustili aj do špárovania prasklín na terase Mlynarovičova, vďaka čomu je prechod cez ňu ešte bezpečnejší.

Drevené lávky na Draždiaku i Lachovej ulici si vyžadujú časté a rýchle zásahy.

Žiť v pohotovostno

Adela Meluchová pracuje už od roku 2010 ako zdravotníčka záchranárka, v súčasnosti je regionálna vedúca záchranárka Záchrannej zdravotnej služby (ZZS) Bratislava na Antolskej ulici v Petržalke. Pôsobí vyrovnaná a príjemne, hoci sa často stretáva s nepríjemnými udalosťami. Zhovorčivá a dobre naladená mladá dáma nám o tom všetkom porozprávala, a to v prostredí, ktoré dôverne pozná – v sanitke.

Je stanica ZZS na Antolskej jediná v Petržalke?

Nie, nachádza sa tu ešte jedna, na Kolmej ulici. V Petržalke je dokopy asi 60 – 70 záchranárov, tu na Antolskej je nás 40. Máme tu tri posádky bez lekára a jednu s lekárom. Samozrejme, pracujeme na zmeny a v každej zmene je u nás 9 ľudí.

Aký je rozdiel medzi posádkou s lekárom a bez neho?

V ambulancii rýchlej lekárskej pomoci sú traja členovia – vodič záchranár, záchranár a lekár. Druhý typ posádok je rýchla zdravotná pomoc, tú tvoria dvaja záchranári. Posádka s lekárom sa

posiela len k tým najvážnejším prípadom. Treba však pripomenúť, že pokiaľ ide o najkritickejšie momenty, keď je nutná resuscitácia, kompetencie záchranára sú rovnaké ako u lekára.

Bežný človek si možno predstavuje, že keď zavolá na číslo 155, zdvihne mu to priamo niekto u vás, na stanici záchranárov. Nie je to však tak...

Nie, dovoľá sa na krajské operačné stredisko záchrannej zdravotnej služby. Môže sa stať, že ak telefonuje z Bratislavy, tak sa nedovoľá do bratislavského strediska, lebo tamojší operátori sú zaneprázdnení a hovor sa „preleje“ napríklad do Trenčína. Preto

ROZHOVOR

om režime

je dôležité, aby človek v tiesni nahlásil svoje mesto. Operátor v hociktorom kraji si vie pozrieť, aká je situácia na staniciach v inom kraji, spracuje hovor, odoberie všetky dôležité informácie a pošle ich tam, kam treba. Je to celkom zaujímavý, dobre vymyslený a prepracovaný systém. Človek v tiesni môže volať aj na číslo 112, ktoré patrí integrovanému záchrannému systému. Ak dispečer na 112 zistí, že váš problém je čisto zdravotný, prepojí hovor na 155.

Existujú nejaké časové limity, ktoré musíte pri zásahu dodržať?

Stanovištia záchranných služieb sú rozložené strategicky tak, aby pri vás mohla byť najbližšia pomoc do 15 minút. Lenže to platí pre ideálne podmienky, keď nie je dopravná zápcha, veľmi zlé počasie, keď máte voľnú posádku... Preto tých 15 minút nie je zákonná povinnosť. Na výjazd však musíme vyraziť

do 2 minút po jeho nahlásení operátorom.

Má Petržalka nejaké špecifické z pohľadu vašej práce?

Petržalku tvoria najmä bytové domy a často sa stáva, že sa do nich nevieme dostať, nevieme sa dozvonit'. Ani susedia nám niekedy nechcú otvoriť, lebo sú podozriví. To nás oberá o drahocenný čas. Veľmi by nám pomohlo, keby sme nemuseli prekonávať túto bariéru.

Existujú obdobia, keď ste výrazne vyťaženejší ako inokedy? Čo to podmieňuje?

Je to nevyspytateľné. Keď prídeme do práce, nikdy nevieme, aký deň nás čaká, čo nastane. Sú dni, keď sa nezastavíme, ale sú aj pokojnejšie dni. Teraz nás zamestnáva najviac Covid-19, ale máme aj také naše „bežné výjazdy“ napríklad ku kolapsom, bolestiam na hrudníku, dopravným nehodám a podobne.

Za akých podmienok prevádzkuje covidového pacienta?

Ak máme z operačného strediska nahlásené, že nás čaká takýto pacient, tak sa nám predlžuje výjazdová doba, pretože sa musíme obliecť do ochranných odevov. Po ukončení prevozu musíme zase vydezinfikovať sanitku, vymeniť jednorazové vybavenie v interiéri a vyžiarit ju germicídnymi žiaričmi. Covidoví pacienti tvoria veľmi veľký podiel našich zásahov, v štatistike výjazdov za minulý rok sú na prvom mieste.

Ako vyzerá bežný pracovný deň na vašej stanici?

Pracovná zmena sa nám začína o 6.30 ráno alebo o 18.30 večer. Prídem na stanicu, prezlečiem sa do pracovného odevu, dám si kávu a podebatujem s kolegami, kvôli čomu chodím skôr... Potom si vymeníme službu, to znamená, že kolegovia

nám oznámia, čo robili, či je v sanitke všetko doložené, dostupné a funkčné, skontrolujeme si to, a potom už len čakáme na pokyn na výjazd.

Ako vyzerá to čakanie?

Každá posádka má svoju odychovú miestnosť, ale máme aj spoločenskú miestnosť, kde je počítač, gauč, televízor. Niektorí trávajú čakanie pracovne, iní relaxujú, to je individuálne. Sú chvíle, keď chceme byť osamote, a sú také, keď trávime čas spolu.

Je to čakanie spojené aj s napätím?

Ani nie. Je to naša práca, musíme byť vždy prichystaní na to, čo príde. Sme ako šprintéri v štartovacích blokoch.

A ako si udržiavate povinnú hladinu koncentrácie?

Je to už asi zvykom, sme stále v pohotovostnom režime. Aj keď náhodou relaxujeme, sme pripravení v sekunde sa postaviť a odísť do sanitky. Často nás povinnosti odtrhnú aj od obeda alebo raňajkujeme o štvrtej popoludní. Pokyn na výjazd je pre nás absolútnou prioritou, takže je dobré mať so sebou nejakú tyčinku alebo jablčko.

V čom sa líši nočná služba od dennej?

V podstate v ničom, vždy treba byť pripravený a čakať na výjazd. Pravdaže, v noci ste zákonite o niečo viac unavený, či chcete, alebo nie, preto mám radšej denné služby. Nočné zmeny však bývajú spravidla pokojnejšie.

Ako vyzerá váš pracovný deň, keď ste extrémne vyťažení?

Tak, že sa ani nevraciam na stredisko. Po transportovaní pacienta do nemocnice sa ozveme na krajské operačné stredisko, že sme voľní, a hneď nás odošlú k ďalšiemu prípadu. Ideme z výjazdu do výjazdu. Takých dní je naozaj veľmi veľa.

A ako to potom vyzerá, keď prídete domov?

Dám si sprchu a ľahnem si. Pre mňa je najlepším relaxom spánok.

Dá sa zbaviť toho nánosu pracovných zážitkov, ktoré sa na vás nalepia cez deň?

Áno. Je to sila zvyku. Sme profesionáli, ale takisto sme aj ľudia so svojimi emóciami, ktoré často nemôžeme nechať vyplávať na povrch priamo počas akcie a doľahne to na nás po nej. Je však veľmi dôležité, aby si človek nenosil prácu domov. Môj partner je tiež zdravotnícky záchranár, vie ma vypočuť, pochopiť a poradiť mi. Ale neriešim to s ním doma často, snažím sa oddeliť od seba tú profesionálnu a súkromnú časť života. Je to tak lepšie. Navyše, v práci mám skvelých kolegov, s ktorými si viem ten-ktorý zásah rozanalyzovať a poradiť sa, čo robiť inak, lepšie. Domov už odchádzam s čistou hlavou.

Stretávate sa v práci s ťažkými situáciami. Máte v prípade potreby k dispozícii aj psychológa?

Samozrejme. Ja som ho, našťastie, ešte nemusela využiť, vedela som sa vysporiadať s ťažkými situáciami v kruhu kolegov alebo rodiny. Myslím, že aj kolegovia sú nastavení tak, že hoci máme psychicky i fyzicky ťažkú prácu, neprípúšťame si ju natoľko k telu. Boli však situácie, na ktoré nikdy nezabudnem, ostávajú v mojej hlave aj srdci.

Spomeniete niektoré?

Nebudem konkretizovať, ale najťažšie zásahy sa spájajú s deťmi alebo s našimi blízkymi, známymi a kolegami.

Váša práca je aj fyzicky náročná. Ako sa udržiavate v kondícii?

Niektorí z mojich kolegov aktívne športujú, ja trávim voľný čas relaxom a najlepším relaxom je pre mňa spánok. Ale veľmi dobre padne aj prechádzka v prírode, turistika, bicyklovanie. No a našla som si naozaj výbornú formu psychohygieny – jazdím na motorke. Veľa ľudí sa mi čuduje, ako to môžem robiť, keď už som zbierala toľko zranených motorkárov.

Ako sa pripravujú adeпти na prácu záchranára?

Uchádzači o túto profesiu musia mať vyštudovaný odbor urgentná zdravotná starostlivosť

na vysokej škole alebo nadstavbu zdravotnícky záchranár. V rámci štúdia absolvujú prax a veľká časť tej praxe prebieha aj u nás v záchrannnej zdravotnej službe.

Adepti na túto prácu by sa mali určite vyznačovať mentálnou odolnosťou...

Musí to robiť človek, ktorý je do určitej miery psychicky odolný, a podľa mňa sa tejto odolnosti človek môže aj naučiť. Musím povedať, že zo začiatku prichádzalo aj mne z niektorých situácií zle a bolo to ťažké, ale pripravilo ma to na budúcnosť. Takže skúsenosťami je človek psychicky odolnejší.

ROZHOVOR

Prichádzate pri svojej práci do kontaktu nielen so zranenými ľuďmi, ale aj s tými, čo zavolali pomoc. Nie je to s nimi niekedy ešte ťažšie ako s tými, ktorých treba ošetriť?

Stáva sa to veľmi často, že nám títo ľudia komplikujú prácu. Niekedy sú však veľmi nápomocní, a to od nich aj vyžadujeme. Kladíme im rôzne otázky, ktoré sú vždy podstatné, hoci sa niekedy môžu javiť inak.

Blízki pacienta sú často v panike a je na nás, aby sme danú situáciu zvládli, aby sme dali najavo, že sme tam preto, aby sme pomohli a že je dobre, že nás zavolali. Vždy sa snažíme situáciu upokojiť. Najčastejšie to býva pri malých deťoch, že našim ďalším pacientom sú ich rodičia. Majú jednoducho strach a to je veľmi silná emócia. Nás ľudia nevítajú s otvorenou náručou,

nie sú šťastní, my prichádzame vo chvíľach, keď ich niečo trápi, sú v strese, boja sa. Chápem ich.

Prečo ste si vybrali toto povolanie?

Chcela som byť zdravotnou záchranárkou od mladosti. Počas puberty som trávila veľa času v horách a tam sa mi prihodila situácia, ktorá mnou veľmi pohla. Vtedy som si naozaj uvedomila, že chcem byť človekom, ktorý vie a dokáže pomôcť druhým, ak sú v tiesni, zranení, chorí. A možno to mám aj v génoch, pretože moja babička bola zdravotníčka. Ona s mojím rozhodnutím veľmi nesúhlasila, pretože vedela, že sa budem stretávať s ľudským nešťastím a že je to psychicky veľmi náročné. Ale ja som tvrdohlavá. Som ako záchranárka šťastná a robím veci tak, aby

boli na mňa hrdí moji rodičia, starí rodičia aj partner.

Bývate svedkom mnohých hraničných situácií. Aký je váš vlastný postoj k životu? Dokážete si ho o to viac užívať alebo je vo vás stále tieň toho ťaživého, čo ste videli?

Je vo mne veľká obozretnosť. Práca ma naučila, aby som očakávala to najhoršie. Ak sa to nestane, budem milo prekvapená, ak sa to stane, budem na to pripravená. Nie som úzkostlivá, dokážem si užívať život plnými dúškami, ale mám v sebe taký červený výkričník, aby som dávala pozor na seba aj na ostatných. To je profesionálna deformácia.

V poslednom období sa pod vplyvom pandémie hovorí

o zdravotníkoch veľmi často, aj zo strany širokej verejnosti. Ako to vnímate?

Pandémia celkovo zmenila pohľad na zdravotníkov a najmä zo začiatku to bolo milé a pekné. Robíme to preto, aby sme pomáhali ľuďom v tiesni a svoju prácu si plníme na 100 percent, pretože pacienti sa na nás spoliehajú. Každý by si mal uvedomiť, že raz môže byť naším pacientom. Nehovorím to ako vyhrážku, iba sa často stretávame s ľuďmi, ktorí sú presvedčení, že im sa nemôže stať nič. Nám veľmi dobre padne, ak sa človek príde poďakovať, že sme mu zachránili život. Ale ešte viac by sme ocenili, keby sa ľudia starali o svoje zdravie, navštevovali pravidelne svojho lekára a dodržiavali aj základné opatrenia v období pandémie. Tým nám najviac pomôžu a najkrajšie poďakujú.

Občas vidieť v dokumentárnych filmoch, že horolezci hovoria o svojich dlhoročných spolezcoch z výprav ako o výnimočných priateľoch. Aký vzťah je medzi kolegami záchranármi?

Špeciálny. Na jednej strane profesionálny, no súčasne hlboký. Musíme sa vedieť spoľahnúť jeden na druhého a zároveň si spolu robíme žarty a strieľame si zo seba. Samozrejme, že sa medzi nami často vybudovali veľké kamarátstvá. A niektorí si tu našli aj svojich životných partnerov. Vráťme mňa.

dan

Záchranná zdravotná služba Bratislava oslavuje 30 rokov

Záchranná zdravotná služba (ZZS) Bratislava, najväčší štátny poskytovateľ neodkladnej zdravotnej starostlivosti pri ohrození ľudského zdravia a života, si pripomína 30. výročie vzniku. Zriadilo ju Ministerstvo zdravotníctva SR ako štátnu príspevkovú organizáciu v roku 1992, ešte pod pôvodným názvom Záchranná a dopravná zdravotnícka služba. Na začiatku svojej existencie poskytovala neodkladnú prednemocničnú starostlivosť výhradne na území Bratislavy a prvou stanicou bola

stanica rýchlej zdravotnej pomoci Rovnianska v Petržalke.

V začiatkoch zastrešovala bratislavská záchranka aj iné oblasti ako len rýchlu zdravotnú pomoc. Prevádzkovala hospodársko-technický úsek, zdravotnícke operačné stredisko, rýchlu lekársku pomoc, prevozovú službu, ale aj leteckú záchrannú službu a urgentnú lekársku pomoc. Postupne pribúdali aj ďalšie stanice a organizácia prekročila hranice hlavného mesta. V súčasnosti pôsobí ZZS Bratislava na území Banskobystrického, Brati-

slavského, Nitrianskeho, Trenčianskeho, Trnavského a Žilinského kraja a prevádzkuje spolu 94 staníc, prevažne rýchlej zdravotnej pomoci a rýchlej lekárskej pomoci. Denne zasahujú jej posádky priemerne pri viac ako 400 prípadoch. Okrem primárnych výjazdov uskutočňuje aj sekundárne výjazdy medzi nemocničnými zariadeniami, tzv. transporty pacientov. V uplynulom roku uskutočnili posádky ZZS Bratislava 161 794 výjazdov.

Na území Petržalky pôsobí v súčasnosti spolu 8 staníc na

dvoch adresách, na Antolskej 11 a na Kolmej 4. Počas minulého roka najazdili tieto posádky spolu 407 404 km a vykonali 14 610 výjazdov. Ak by si niekto myslel, že petržalské posádky vyrážajú k pacientom len v rámci našej mestskej časti, je to omyl. Krajské operačné stredisko k volajúcemu vysiela najbližšiu dostupnú ambulanciu podľa časovej dostupnosti a podľa typu ambulancie ZZS, avšak môže sa stať, že posádka, ktorá by to na miesto zásahu mala najbližšie, je na inom zásahu, a tak k pacientovi smeruje posádka z omnoho vzdialenejšej stanice.

dan

Petržalka športuje

to najzaujímavejšie zo sveta tunajšieho športu

FOTO: Ivana Vrabľová

Zimná príprava petržalských futbalistov v plnom prúde

Petržalskí futbalisti sa na jarnú časť sezóny I. futbalovej ligy ladia deviatimi prípravnými duelmi.

V príprave zverencov Mária Auxta preverilo aj viacero súperov z najvyššej slovenskej súťaže. V konfrontáciách s Dunajskou Stredou (1:5), Pohroním (2:3), Trnavou (1:2) a Zlatými Moravcami (0:2) síce ťahali za kratší koniec, získali však cenné skúsenosti pred blížiacimi sa ligovými súbojmi. Prehru zaznamenali naši futbalisti aj v súboji proti českému SK Líšeň, tretiemu tímu tabuľky 2. českej ligy podľa 1:4.

Víťazne vyšli Petržalčania zo súbojov proti Ivanke pri Dunaji (5:1), Znojmu (4:0) a Rači (5:1). Pri výhre nad Račou sa hetrikom blysol Šimon Štefanec, 23-ročný stredo-

poliar zo skúsenosťami z Talianska. „Hetrik nie je každodenná záležitosť, určite ma to potešilo a podľa reakcie kabíny, tešili sa aj spoluhráči, pretože ma to bude niečo stať“ (smiech). Dúfam, že si streleckú formu prenesiem aj do majstrovských zápasov a pomôžem mužstvu na jar aj gólovo,“ uviedol Štefanec na webe klubu.

Posledný z prípravných duelov odohrali Petržalčania 19. februára, ich súperom bola česká Zbrojovka Brno, ktorej podľa 0:4. Do ligového diania sa následne čiernobieli vrátia 27. februára, a to domácim súbojom proti žilinskej rezerve. **dp**

Mokošová najlepšou gymnastkou roka 2021

Olympionička, členka Národného športového centra a najmä víťazka ankety Slovenskej gymnastickej federácie v kategórii Športovec roka 2021. O koho ide?

No predsa o skvelú športovkyňu trénujúcu v Petržalke Barboru Mokošovú. Šport pre túto talentovanú mladú dámu nie je len záľubou, ale jej celým životom, ktorému obetovala viac ako 20 rokov. K jej najväčším úspechom patrí bronzová medaila z majstrovstiev Európy 2020 na bradlách a účasť na olympijských hrách, ktoré si tvrdo vybojovala.

Z Barboriných úspechov sa tešíme o to viac, že kolískou jej športovej kariéry je práve Gymnastické centrum Bratislava na našej

Wolkrovej ulici, kde trénuje od svojich troch rokov.

V rámci rozpočtu na rok 2022 sme pre šport a kultúru vyčlenili 2,5 milióna eur. Veľké športové kluby v našej mestskej časti podporíme v tomto roku dotáciami vo výške viac než 185 000 eur. Veríme, že finančná pomoc prispeje k motivácii malých a mladých Petržalčanov trénovať. Barbore i jej nasledovateľom držíme palce v napĺňaní cieľov.

Viac informácií o rozdelení dotácií pre veľké športové kluby v roku 2022 prinesieme v marcovom čísle novín.

dp

TK Petržalka medzi najlepšími na Slovensku

Skvelé správy dorazili v úvode roka z tenisového klubu TK Petržalka. Mladé petržalské talenty pozbierali na viacerých slovenských turnajoch hneď niekoľko medailových úspechov.

Lukas Lörinčík obsadil 2. miesto vo dvojhre a 3. miesto vo štvorhre v kategórii do 10 rokov na turnaji v bratislavskom klube TK Slovan, v Jaslovských Bohuniciach sa na turnaji v kategórii mladších žiakov kategórie C odohralo finále čisto v podaní hráčov TK Petržalka, Max Lörinčík v ňom zdolal Andreja Adamoviča.

Domáci turnaj na Nobelovom námestí priniesol v kategórii dorastencov šťastie Šimonovi

Jeníkovi, ktorý ovládol súťaž štvorhry. V Lieskovci sa odohral turnaj mladších žiakov, Max Lörinčík a Andrej Adamovič obsadili 3. miesto vo dvojhre, Andrej pridol bronz aj v kategórii štvorhry. Turnaj mladších žiakov v Dunajskej Strede zas ovládol Milan Gál, ktorý vo finále zdolal ďalšieho hráča TK Petržalka Lukáša Budoša.

Všetkým hráčom a trénerom klubu gratulujeme k skvelým výsledkom.

dp

Vynovené kino čaká na filmy

Dramaturg audiovizuálnych programov KZP Martin Kočiško rozpráva o petržalskej kino-kultúre a o novinkách, ktoré sa v tejto súvislosti dejú v DK Lúky.

Aká je história uvádzania filmov v Petržalke?

V Petržalke sa premietalo už v medzivojnovom období a v ére 35-mm filmu tu pôsobilo niekoľko jednosálových kín. Prechodu na digitálne premietanie sa, žiaľ, dočkalo len Artkino za zrkadlom, ktoré sídli v DK Zrkadlový háj a pod týmto názvom premietala nepretržite od roku 2001. V roku 2015 prešlo s podporou Audiovizuálneho fondu digitalizáciou a v roku 2018 bolo prijaté do prestížnej celosvetovej siete kín Europa Cinemas. Som veľmi rád, že sa do rodiny aktívnych jednosálových kín tento rok vracia aj Kino Lúky.

V Dome kultúry Lúky sa uskutočnila digitalizácia tamojšej technológie uvádzania filmových predstavení. Čo sa tam inštalovalo?

Vďaka podpore Audiovizuálneho fondu sa do Kina Lúky inštalovala digitálna premietacia technológia podľa súčasných štandardov kvality

obrazu a zvuku. Tá predstavuje digitálny laserový projektor, nové premietacie plátno a priestorový digitálny zvuk vo formáte 7.1.

Čo to znamená pre petržalského diváka?

Znamená to predovšetkým to, že do Kina Lúky sa po desiatich rokoch opäť vracia film. Zamerať sa chceme práve na lokálneho diváka, ktorý by mohol chodiť do kina takpovediac „v papučiach“. Najmä pre takéhoto diváka plánuje Kino Lúky byť moderným filmovým stánkom s čo najpestrejšou filmovou ponukou.

Aký je váš najväčší sen ako dramaturga audiovizuálnych programov KZP?

Všetci máme za sebou veľmi náročné obdobie, a tak si hlavne prajem, aby sa do kín vrátili diváci. Verím, že kultúra, ktorej imanentnou súčasťou je aj film, má silu a schopnosť pretvárať spoločnosť. Priestor na premýšľanie bez rušivých podnetov vie poskytnúť práve kino.

Juraj Benčík

FOTO: KZP

FOTO: KZP

Spílené stromy nezmiznú, iba sa premenia

Asi všetci Petržalčania postrehli, že sa koncom roka 2021 rozbehli práce na stavbe električky, ktorej trať povedie naprieč celou Petržalkou v jej centrálnej časti pozdĺž Chorvátskeho ramena. Prípravná fáza tohto projektu spočívala v odstránení stromov, ktoré tejto stavbe stoja v ceste. Sme presvedčení, že stromy (väčšinou ide o mohutné topole), ktoré tu za niekoľko desaťročí vyrástli, zveľaďovali prostredie sídliska, okysličovali vzduch a v lete poskytovali vzácnu

vlahu a tieň, si zaslúžia úctivé zaobchádzanie aj po ich vypílení. Pracovníci Kultúrnych zariadení Petržalky sa rozhodli odvdakať sa stromom za ich službu a umožniť im aj naďalej zveľaďovať prostredie, v ktorom vyrástli. V druhej polovici roka 2022 plánujú v spolupráci so Slovenskou výtvarnou úniou zorganizovať medzinárodné sochárske sympóziu s názvom STROMORODIE/TREENCARNATION.

KZP

Petržalskí pátrači a ich špeciálna cesta

Milí Petržalčania, otvorili sme pre vás poslednú, piatu, špeciálnu cestu Petržalských pátračov, pri ktorej sa preniesiete o niekoľko desaťročí do minulosti. Všetky elektronické zariadenia môžete pokojne nechať doma. Budete potrebovať iba vlastnú hlavu, mapu starej Petržalky, a keď aj náhodou zabľúдите alebo nebudete vedieť, koľko je hodín, jednoducho sa opýtate okoloidúceho. Poprechádzate sa po starej Petržalke a uvidíte ju tak, ako

vyzerala pred tým, ako väčšinu jej domov a ulíc zbúrali a zastavali ju obrovskými panelákmi. Prenesiete sa do Petržalky, ktorá bola kedysi predmestím Bratislavy, s jej vidieckou atmosférou, do dedinky plnej rodinných domov, rozkvitnutých záhrad, ale aj do priemyselného centra hlučných a dymiacich fabrík. Šťastnú cestu plnú zážitkov vám želá Sova Filoména.

KZP

Prihláste sa do súťaže Pódium talentov Petržalky

Petržalčanky, Petržalčania a Petržalčatá!

Viete spievať, tancovať, hrať na hudobný nástroj, recitovať alebo...?

Kultúrne zariadenia Petržalky vás všetkých pozývajú do súťaže Pódium talentov Petržalky o naj-

väčší talent mestskej časti a titul Petržalský Parnas 2022.

Prihlášky je možné poslať do 31. marca. Podmienkou je trvalý pobyt v okrese Bratislava V. Viac informácií a prihlášku nájdete na www.kulturavpetrzalke.sk/p/ptp.

Knižnicu čaká veľký týždeň

Petržalská knižnica pripravuje pre čitateľov špeciálny program pri príležitosti Týždňa slovenských knižníc. A ešte predtým pozýva na veľké dobrodružstvo.

Chcete sa zadarmo zaregistrovať do Miestnej knižnice Petržalka alebo vrátiť pridĺho požičané knihy bez toho, aby ste platili za upomienku? Využite na to Týždeň slovenských knižníc (TSK), ktorý sa uskutoční od 28. februára do 4. marca. Spomínané úľavy sú však len doplnkovým bonusom k zaujímavému programu, ktorý si knižnica pripravila. Tento rok bude v znamení ekológie, pretože témou TSK je „zelená knižnica“. „*Chceli by sme ľudom rozpovedať na sociálnych sieťach každý deň jeden príbeh knihy z nášho fondu. Kedy sme ju kúpili, u koho bola, ako dlho...*

Všetko to, čo vieme o knihe zistiť z nášho knižničného systému, lebo každá kniha má v našom počítači niečo ako svoj cestovný pas,“ hovorí o prípravách na Týždeň slovenských knižníc Viera Némethová z petržalskej knižnice. A pridáva aj niekoľko čísel: „*Keď sa bavíme o ekológii, na výrobu jednej bežnej 250-stranovej knihy sa spotrebuje približne 40 litrov vody, čo nie je málo. A z jedného stromu sa dá vyrobiť asi 100 kníh, čo zase nie je až tak veľa. Cena knihy vzrástla a budeme sa musieť pripraviť na to, že si za ňu*

ešte priplatíme. Knižnice sú ekologické už v tom, že tam jedna kniha putuje od čitateľa k čitateľovi, nemusí si ju každý kupovať.“ Samozrejme, k danej téme, s ktorou súvisí aj nosný projekt mestskej časti Spoločne EKO, vyberie knižnica zostavu vhodných kníh. A nebude to len populárno-náučná literatúra, ale aj beletria a detské tituly.

Než sa začne Týždeň slovenských knižníc, môžete ešte navštíviť výstavu obrazov Juliusa Payera s názvom Expedícia na Severný pól, ktorú petržalská knižnica pripravila v spolupráci s Českým centrom Bratislava a ktorá potrvá do konca februára. Payer bol rodák z českého mesta Teplice, ktorý sa pred 150 rokmi zúčastnil na rakúsko-uhorskej námornej výprave s cieľom dosiahnuť Severný pól. To sa síce nepodarilo a loď skončila v zajatí Paľu, ale výprava objavila Zem Františka Jozefa a napokon sa mnohí jej členovia dočkali návratu domov. „*V časoch, keď sa dá pobodlné cestovať do rôznych kútov sveta, chceme ľudom priblížiť obdobie, keď ešte existovali neprebádané miesta a cesta tam bola*

FOTO: Miestna knižnica Petržalka

ozajstným dobrodružstvom, pri ktorom išlo o život a výsledok bol neistý,“ hovorí Viera Némethová. Payerove obrazy zachytávajú na jednej strane nehostinné podmienky severských končín, no sprostredkujú aj ich jedinečnú krásu. Výstavu opäť sprevádza výber tematicky príbuzných kníh.

Knižnica chce nadviazať aj na svoju výstavu (a rovnomennú knihu) Taká bola Petržalka, tentoraz sériou prednášok. Prvým prednášajúcim bude 10. marca v pobočke na Vavilovovej 26 Jonáš Gruska, ktorý sa pozrie na mestskú časť z naozaj nezvyčajného pohľadu, o čom svedčí názov jeho knihy *Petržalské lišajníky*. Plánuje

sa takisto prednáška o Viedenskej električke, ktorú by mali prezentovať členovia Združenia priateľov mestskej hromadnej a regionálnej dopravy, či o pomenovaní petržalských lokalít.

Knižnica pripravuje v blízkosti budúcnosti aj pravidelné utorkové kluby pre seniorov, ale nielen pre nich. Raz by malo ísť o čitateľský klub, potom o výtvarný, kde by návštevníci ilustrovali nejaký príbeh, ďalší utorok by sa zase priučili naťahaniu s modernými technológiami... Vhodný termín na spustenie projektu sa zatiaľ hľadá a pre aktuálne informácie bude dobré sledovať webovú stránku kniznicapetrzalka.sk. **dan**

Hľadá sa učiteľ, na ktorého sa nezabúda

Oddelenie školstva MČ Bratislava-Petržalka bude pri príležitosti osláv Dňa učiteľov aj v roku 2022 organizovať oceňovanie pedagogických a odborných zamestnancov základných a materských škôl v jej zriaďovateľskej pôsobnosti. Súčasťou slávnosti bude ocenenie súčasných, ale aj bývalých pedagógov v rámci kategórie „Učiteľ, na ktorého sa nezabúda“, ktorí sa svojím pedagogickým majstrovstvom, láskavým a citlivým prístupom stali pre deti a žiakov ich druhými rodičmi a dokázali im aj ich rodičom pomôcť častokrát aj v ťažkých životných situáciách.

Návrhy na ocenenie „Učiteľ, na ktorého sa nezabúda“ môžu predkladať žiaci, zákonní zástupcovia, absolventi škôl, bývalí aj súčasní kolegovia do 11. marca 2022.

Spôsob doručenia návrhu:

- elektronicky na adresu juraj.monsberger@petrzalka.sk,
- poštou na adresu Miestny úrad MČ Bratislava-Petržalka, oddelenie školstva, Kutlíkova 17, 852 12 Bratislava.
- vyplnením formulára na stránke petrzalka.sk/ucitel.

Návrh musí obsahovať:

- meno a priezvisko navrhovaného pedagóga vrátane kontaktov na neho (telefón, e-mail, adresa bydliska), školu, v ktorej pôsobil alebo pôsobí,
- zdôvodnenie návrhu na udelenie ocenenia,
- meno a priezvisko predkladateľa návrhu vrátane základných kontaktov na neho (telefón, e-mail, adresa bydliska).

red

Blíži sa jar a s ňou kontajnery na objemný odpad

Mestská časť Petržalka zabezpečí počas marca veľkokapacitné kontajnery pre svojich obyvateľov v 72 lokalitách. Kontajnery budú pristavované podľa naplánovaného harmonogramu vždy v utorok a vo štvrtok od 12.00 do 18.00. Oproti minulému roku pristaví petržalská samospráva každý týždeň o dva kontajnery viac, čím reflektuje zvýšený záujem občanov o túto službu. Celkovo sa tak počet kontajnerov navýši z pôvodných 60 na 72. Prvý zber odpadu je naplánovaný na utorok 1. marca v lokalite Dvory.

Obyvatelia môžu do kontajnerov ukladať objemný odpad (drevený, čalúnený nábytok, skrine, police, stoličky, koberce a pod.), sanitu vcelku (umývadlá, vane) elektroodpad aj čisté kovy.

Naopak, do kontajnerov nie je možné vhadzovať pneumatiky, drobný stavebný odpad, železobetón, bioodpad z domácností, chemikálie ani iný nebezpečný odpad. Na tieto účely môžu Petržalčania využiť služby zberného dvora na Ulici Ondreja Štefanka 6 alebo sezónne zbery, o ktorých pravidelne informujeme na webovej stránke.

FOTO: Ivana Vrabľová

V prípade nepriaznivého počasia môžu byť termíny zberov posunuté, preto odporúčame obyvateľom sledovať stránku petrzalka.sk.

Harmonogram pristavenia veľkokapacitných kontajnerov-jar 2022

1. 3. 2022 | Kežmarské námestie • Očovská medzi 8-10 • Dargovská-Nábrežná roh ulíc • Kopčianska 82 • Kapicova-Pečnianska roh ulíc • Pečnianska 9-11

3. 3. 2022 | Nobelovo námestie 7-10 • Bohrova 3-5 • Gerčenova 35-Röntgenova 20 roh ulíc • Röntgenova 2, 4 • Pifflova 1 • Mánesovo námestie 3

8. 3. 2022 | Farského 20-22 • Jungmannova 2-8 • Wolkrova 11 parkovisko • Hálova 15-17 • Fedi-nova 10-16 • Švabinského 10, 12

10. 3. 2022 | Ševčenkova 6 • Belinského 16-18 • Ševčenkova 13-19 • Jiráskova 6-8 • IPjušinova 6-10 • Tupolevova 14-16

15. 3. 2022 | A. Gwerkovej 12-14 • Mamateyova 26 • Mamateyova 16 • M. Medvedovej 15 • Bulíkova 15-17 • Blagoevova 14-24

17. 3. 2022 | Šustekova 9-15 • Šustekova 25-31 • Mlynarovičova 2-12 • Furdekova 12-14 • Haanova 40 • Haanova 31-41

22. 3. 2022 | Lachova 18 • Lachova 7 • Nám. hraničiarov 2 • Nám. hraničiarov 19 • Hrobá-kova 9 • Osuského 44

24. 3. 2022 | Osuského 1-3 • Romanova 19 • Romanova 28 • Ambroseho 19 • Rovniaková 14-16 • Rovniaková 18-22

29. 3. 2022 | Tematínska 2 • Topoľčianska 29 • Brančská 1 • Holíčska 9-11 • Smolenická 8-10 • Šintavská 22

31. 3. 2022 | Strečnianska 9-11 • Budatínska 3-13 • Budatínska 37 • Znievska 12-14 • Beňadická 8-10 • Beňadická 11-13

5. 4. 2022 | Vígpašská 7 • Vígpašská 10-12 • Šášovská 2-4 • Vyšehradská 15 • Jasovská 13 • Jasovská 6

7. 4. 2022 | Krásnohorská 8 • Ľubovnianska 10 • Bzovická 18 • Slnčnice mesto BII-Zuzany Chalupovej 14/B • Slnčnice mesto A2-Zuzany Chalupovej 17/A • Žltá na konci ulice

Petržalka má problém s poškodzovaním drevín

Mestská časť v poslednom čase eviduje viacero prípadov poškodzovania drevín. Predovšetkým takých, ktoré boli vysadené len pred niekoľkými dňami. Dreviny boli zdravé a úspešne sa ujímali, čím vzrástla ich hodnota.

Poškodzovanie a ničenie drevín je protizákonné konanie, ktoré môže byť kvalifikované ako priestupok. Podľa § 47 ods. 1 zákona 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa *zakazuje poškodzovať a ničiť dreviny*. Poškodzovanie drevín je každé konanie

alebo opomenutie konania, ktoré môže bezprostredne alebo následne podstatne a trvalo znížiť ekologické a estetické funkcie (§ 22 ods. 2 vyhlášky MŽP SR170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Poškodzovanie drevín zakazuje aj Všeobecne záväzné nariadenie.

Mestská časť vás prosí o ostražitosť a v prípade, že podobné konanie zachytíte, kontaktujte mestskú políciu na telefónnom čísle 159 alebo kolegov z referátu zelene.

red

Nie je výsadba ako výsadba

Zelen je dôležitou súčasťou života v meste, zvlášť v takých častiach, akou je Petržalka. Preto venujú kolegovia z oddelenia životného prostredia veľkú časť svojho úsilia výsadbám. A robí to aj veľa obyvateľov, ktorí samovoľne vysádzajú dreviny v blízkosti svojich bytových domov a na voľných verejných plochách. Neraz sa však v takýchto prípadoch vysadia nevhodné druhy a nie sú splnené parametre, ktoré by mali novovysadené dreviny spĺňať.

Navyše, voľné verejné plochy môže MČ Petržalka evidovať ako plochy na iné účely. Preto prosíme obyvateľov, aby v prípade, že majú záujem o výsadbu drevín vo svojom okolí, kontaktovali pracovníkov miestneho referátu zelene formou žiadosti. Výsadba drevín je totiž možná iba so súhlasom vlastníka alebo správcu pozemku podľa VZN mestskej časti Bratislava-Petržalka alebo VZN hlavného mesta SR Bratislavy.

red

Námestia a „nenámestia“

V súčasnej Petržalke evidujeme dvanásť námestí. Podíme sa po nich prejsť a pozrime sa na to, ktoré z nich naozaj spĺňajú kritériá námestia a ktoré sa tak iba volajú. Nejedno z petržalských námestí totiž doplatilo na to, že po roku 1989 sa vplyvom politických zmien nepodarilo dobudovať tak, ako to bolo naplánované.

Námestie sa dá charakterizovať ako verejný priestor na území mesta alebo obce, ktorý býva ohraničený budovami a do ktorého vstupujú z viacerých jeho strán ulice. Je to dominantný urbanistický prvok, ktorý je akýmsi záverečným úsekom ulice, vytvárajúcim centrum mesta, štvrte alebo oblasti. Námestie je aj dôležitým centrom života obyvateľov, pretože prirodzene poskytuje bezpečný peší pohyb, priestor na oddych a je dôležitým miestom spoločenského kontaktu. Už od vzniku prvých demokratických zriadení je námestie aj miestom politických aktov a slobodného vyjadrenia hlasu ľudu.

PRÍBEHY ULÍC

Veľkolepé trojnámestie

V predsídliskovej starej Petržalke existovalo jediné námestie – Šrobárovo, ktoré sa nachádzalo pri ohybe Viedenskej cesty v severnej časti obce. Toto námestie, pomenované po významnom politikovi medzivojnového Československa Vavrovi Šrobárovi, zaniklo s výstavbou sídliska a dnes sa na jeho mieste nachádza hotel a študentský domov v areáli výstaviska Incheba.

Šrobárovo námestie sa premiestnilo o niekoľko stoviek metrov ďalej, do severnej časti Dvorov IV. Toto námestie, dnes lokalizované

Vizualizácia nerealizovaného pieskovcového reliéfu Rieka na budove samoobsluhy na Vlasteneckom námestí, ktorý navrhol sochár Peter Roller ZDROJ: archív FVU

v priestore medzi ZŠ Černyševského a železničnou traťou, nespĺňa kritériá námestia a ide skôr o voľné priestranstvo, ktoré sa revitalizuje a mal by tu vzniknúť atraktívny park. Pomenovanie tohto priestoru však vzniklo tak trochu omylom, pretože podľa pôvodných plánov mal plochu námestia tvoriť priestor medzi základnou školou a obchodno-administratívnou budovou na Černyševskej ulici, ktorá mala plniť funkciu obchodného centra s reštauráciou. Je zaujímavé, že toto námestie malo byť súčasťou línie trojnámestia vedúceho popri Farského ulici a zahŕňajúceho Mánesovo aj dnešné Muchovo námestie.

O tom, že malo ísť skutočne o významnú oblasť a reprezentačné centrum severnej Petržalky, svedčí fakt, že Mánesovo námestie (pomenované po českom maliarovi Josefovi Mánesovi) bolo zamýšľané ako zhromažďovacie centrum s tridsať metrov širokou tribúnou. Tá sa mala nachádzať v centrálnom priestore medzi dvoma panelákmi,

pred ktorým dnes stojí nefunkčná fontána. Na ozdobenie pásu nad tribúnou sa počítalo s reliéfnou výzdobou, ktorú mal vytvoriť sochár Ján Hučko ml. Tento priestor mal byť teda určený na oslavu významných udalostí a uskutočňovanie sprievodov a prehliadok. Výstavba tzv. Malého centra sa však realizovala na konci 80. rokov a zámery veľkolepého námestia prekazila zmena režimu. Takisto realizácia reliéfu, ktorá mala byť určená termín dodávky na december 1991, bola v roku 1990 zastavená.

Muchovo námestie (pomenované po českom maliarovi Alfonsovi Muchovi), ktoré dnes nenesie žiadne atribúty námestia, bolo projektované úplne inak. Pôvodne malo niesť námestie meno kubánskeho revolucionára Josého Martího. Malo ísť o veľkorysú plochu v priestore, kde dnes stojí Billa a susedný bytový dom, ktorému mala dominovať budova národného výboru – radnice. Južne od námestia, na mieste dnešného TPD, mal byť situovaný

parčík, do ktorého mala zasahovať budova knižnice. Z tohto projektu sa realizovala iba obchodná budova, ktorá je dnes v značne zanedbanom stave a v súčasnosti sa hovorí o jej rekonštrukcii. Dôkaz o nerealizácii tohto plánu prepojenia priestorov je aj nedokončený mostík z terasy na Mánesovom námestí. Ten mal pokračovať ponad cestu na Muchovo námestie a ďalej sa mal napojiť na terasu budovy knižnice a terasového domu na Vavilovovej. Je veľká škoda, že odvážne plány na veľkolepé trojnámestie ostali iba v názvoch týchto námestí – nenámestí.

Funkčné námestia

Vlastenecké námestie je príkladom fungujúceho, príjemného námestíčka, ktorého súčasťou je centrálna oddychová plocha s lavičkami a nízkou vegetáciou. Námestie je ohraničené budovami občianskej vybavenosti – obchodmi, bankou, poštou a školou. Bohužiaľ, po roku 1990 sa nere realizoval návrh pieskovcového reliéfu

od Petra Rollera s názvom *Rieka*, ktorý mal zdobiť budovu potravín. Dnes však môžeme obdivovať aspoň čiernu kocku na vysokom podstavci pred budovou pošty od toho istého autora.

Podobnými príkladmi funkčných námestí sú Námestie hraničiarov, Nobelovo alebo Ovsíštské námestie. Námestie hraničiarov, vybudované ako prvé námestie sídliska na mieste, kde bol v roku 1973 položený základný kameň Petržalky, odovzdali do užívania na Deň pohraničnej stráže 11. 7. 1981 a poskytovalo 10 500 m² plochy, na ktorej sa mohlo zhromaždiť až 1 500 osôb. Uskutočňovali sa tu preto rôzne oslavy a sprievody. Bočnú fasádu 12-poschodového domu otočenú do námestia zdobila monumentálna maľba Jána Ilavského s názvom *Mierová pieseň*. Názov tohto námestia sa za celú jeho históriu nezmenil a dnes sa objavujú aj reakcie, ktoré upozorňujú na potrebu jeho premenovania. Ako zaujímavé svedectvo doby môžeme ešte i dnes vidieť od-

PRÍBEHY ULÍC

tlačok nápisu na stene trafostanice, ktorý hovorí, že „Ochrana štátnych hraníc je povinnosťou každého občana“. Nobelovo námestie, lokalizované v severnej časti Dvorov V, je nazvané podľa švédskeho vynálezcu Alfreda Nobela a pred revolúciou sa volalo Námestie Karla Marxa podľa nemeckého filozofa, zakladateľa marxizmu. Toto námestie sa dokončilo v súvislosti s výstavbou sídliska ako posledné, až začiatkom 90. rokov. Dnes ide o dobrý príklad priestraného, príjemného námestia plného stromov a zelene (schválne, skúste spočítať všetky druhy stromov, ktoré tu rastú), izolovaného od rušných ciest, s bohatou ponukou občianskej vybavenosti. Zaujímavosťou je, že vo východnej časti námestia sa kedysi nachádzal cintorín, ktorý zrušili až v 60. rokoch 20. storočia. Jeho pripomienkou je dnes gaštanové stromoradie, ktoré bolo pravdepodobne súčasťou cintorína. V miestach, kde sa dnes nachádza policajné riaditeľstvo, malo podľa pôvodných plánov stáť kultúrne centrum.

Ovsíštské námestie, kedysi Námestie N. K. Krupskej (pomenované po manželke V. I. Lenina), sa

Slávnostná prehliadka na Námestí hraničiarov pri príležitosti 40. výročia SNP. ZDROJ: archív M. Kleibla

rozprestiera okolo budovy Centra Ovsíste, ktorá bola projektovaná ako obchodné centrum s domom kultúry. Túto budovu, ktorú navrhli architekti Stanislav Talaš a Ján Lenčo, dokonca ocenili v roku 1983 prestížnou Cenou Dušana Jurkoviča. Časť námestia, ktorá ponúka možnosti oddychu a stretávania sa, sa nachádza v parčíku v jeho západnej časti, na strane domu kultúry.

Námestia ako ulice či voľné plochy

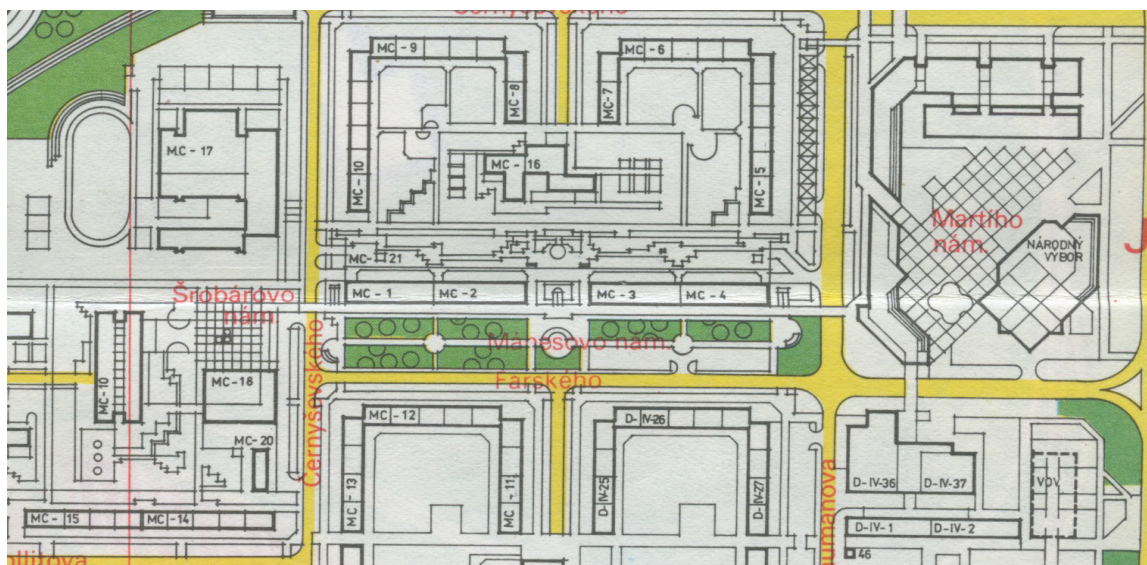
Daliborovo námestie tvorí priestor medzi kostolom Povýšenia sv. kríža, budovou ZUŠ, ktorá bola kedysi petržalskou radnicou, a susedným pohostinstvom Lipa, ktoré je posledné zachované pohostinské zariadenie z čias starej Petržalky. Tento priestor, ktorým prechádza Petržalské korzo, je viac pešou ulicou ako námestím, pretože nemá presne ohraničený tvar ani žiadny

prvok, ktorý by sa dal označiť za centrálny bod námestia.

Námestie Republiky je takisto špecifickým príkladom, pretože ide o rozsiahlu trávnatú plochu, ktorá je skôr parkom. Podľa pôvodných plánov výstavby mal stáť v strede priestoru obchodný dom Prior a v južnej časti mal byť kultúrny dom (na mieste dnešného bowlingového centra). V roku 1985, pri príležitosti 40. výročia protifašistického Českého povstania bol osadený pamätník tejto udalosti a plocha dostala názov Námestie Májového povstania českého ľudu. Po revolúcii toto námestie – ne-námestie nemalo ani svoj vlastný názov, až kým nedostalo v roku 2013 pomenovanie Námestie Republiky. V blízkej budúcnosti by malo prejsť komplexnou rekonštrukciou, aby sa z neho stalo plnohodnotné námestie, ktoré má potenciál stať sa centrálnym bodom Petržalky.

Priestor pred Kostolom sv. rodiny, pomenovaný po pápežovi Jánovi Pavlovi II., ktorý na lúke pred kostolom celebraval v roku 2003 omšu, je najmladším petržalským námestím. Zatiaľ ho tvorí iba voľné priestranstvo, ale v budúcnosti by v súvislosti s výstavbou električkovej trate malo dostať charakteristiky námestia.

Dalším príkladom námestia, ktoré sa námestím nestalo, pretože jeho urbanistická koncepcia nebola naplnená, je Humenské námestie. Pôvodným zámerom bolo umiestniť centrálnu plochu námestia v križovaní dvoch osí – severo-južnej, ktorej dominuje socha *Jar* od Petra Rollera na Lietavskej, a východo-západnej vychádzajúcej od sochy *Zamyšlená* od Vladimíra Havrillu (pôvodne malo byť dielo súčasťou fontány). Dnes v tomto priesečníku z nepochopiteľného dôvodu stojí centrála firmy, ktorá vyrába hracie automaty. Jediná

Urbanistický plán tzv. Malého centra z roku 1985 s lokalizáciou troch námestí – Šrobárovo, Mánesovo a Martího (Muchovho). ZDROJ: archív M. Kleibla

Námestie Republiky počas akcie Dni Petržalky. FOTO: M. Kleibl

zaujímavosť tohto „námestia“ má podobu kilometrovníka, ktorý sa tu záhadne zachoval z čias, keď v týchto miestach viedla cesta z Janíkovho dvora na Rusovskú cestu. Na bielom kameni dodnes vidno číslo 8,9.

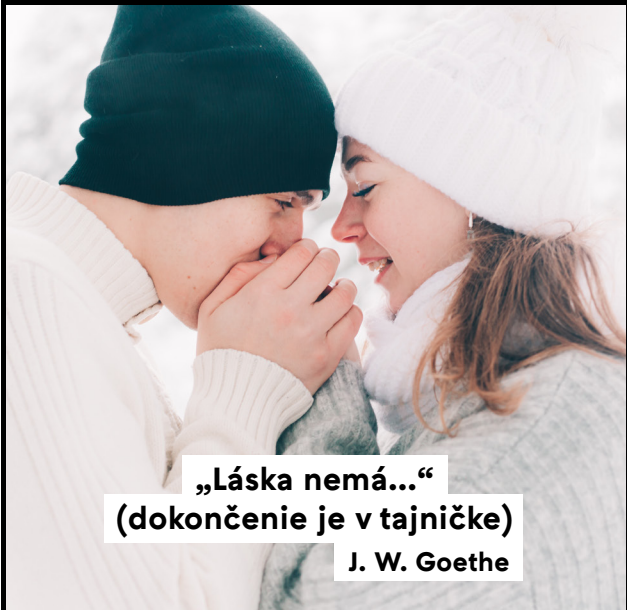
Najmenšie a najzastrčenejšie

Najmenšie petržalské námestie, ktoré by ste v týchto miestach asi nečakali, je Kežmarské námestie. Vzniklo v 70. rokoch 20. storočia pri vzniku nových ulíc medzi Kremnickou ulicou a Viedenskou cestou. Toto námestie tvorí malý parčík s lavičkami. Keď sem náhodou zabľúdite, ocitnete sa v úplne inom svete a ani vám nenapadne, že sa nachádzate v susedstve najväčšieho sídliska v strednej Európe.

Martin Kleibl

Kilometrovník na Humenskom námestí, ktorý tu ostal z doby pred výstavbou sídliska. FOTO: M. Kleibl

 „Láska nemá...“ (dokončenie je v tajničke) J. W. Goethe						Pomôcky: Sit, Odet, aolan	Oblá časť	Hnev, nenávisť	Meno Edity	Orgán zraku	EČV Bratislava	Ľový nerast	Tenká drevená doska
						Okrášlii							
						Sliepňala							
						Stávková hra					Kód Talianska		
						1. časť tajničky				Pera (bás.) Patriaca Teovi			
						Tu máš 2 (rímske číslo)			Ukazovacie zámeno Kvočka (nár.)			Injekčný prípravok	Búria sa
Autor: Vierka Blahová	Prepotil	Predmet na potraviny	Meno Elemíra	Chorvátsky ostrov	Dvojhľáska Lesná ťažba (skr.)			Turecké jedlo Odkiaľ, skadiaľ					
Zniesli, po česky							Manželov otec Okruhy, krajce						
2. časť tajničky						Obilo kovom Časti chôdze							
Francúzska rieka					Druh bielej repy Nazýval (poet.)						4. časť tajničky Typ pisma		
Riečny prúd				Porušenie vernosti Mužské meno (7.3.)						Irena (dom.) 5. časť tajničky			
Istrobanka			Angl. muž. meno Vyhŕňal rukávy					Hydrotera- pia (skr.) Adv. Micro Devices				Existoval, jestvoval	Ivana (dom.), meno Ivany
Lakové topánky (hovor.)							Afričania Elektrická energia						
Pomôcky: Misál, Toole, Amay	Miliampér (zn.)	Belgické sídlo Meno Ilony					Patriaci Emilovi Druh umelca						
Omšová kniha						Pamätný odznak Srdcovnica							
Jemný likér					Spisová skr. Kilopond (zn.)			Tuhá čierna káva	Ťažké kovy (skr.) Plúž			Kilogram (hovor.)	Ináč
	Olej, na recepte Lomenie, zlom			Zvisle 3. časť tajničky						Akože Len, jedine			
Liga národov (skr.)			Len z rozu- mových dôvodov Teraz								Indium (zn.) Imitation (skr.)		
Okoval					Prítaká- vanie				Udierala				
Natiera					Pestrofa- rebný papagáj				Chorobná zúrivosť				

Na troch vyžrebovaných čitateľov, ktorí úspešne vylúštia tajničku, čakajú ceny. Odpovede nám zasielajte na e-mailovú adresu noviny@petrzalka.sk a do predmetu správy uveďte Tajnička.